

Boekbespreking: Bees of Europe

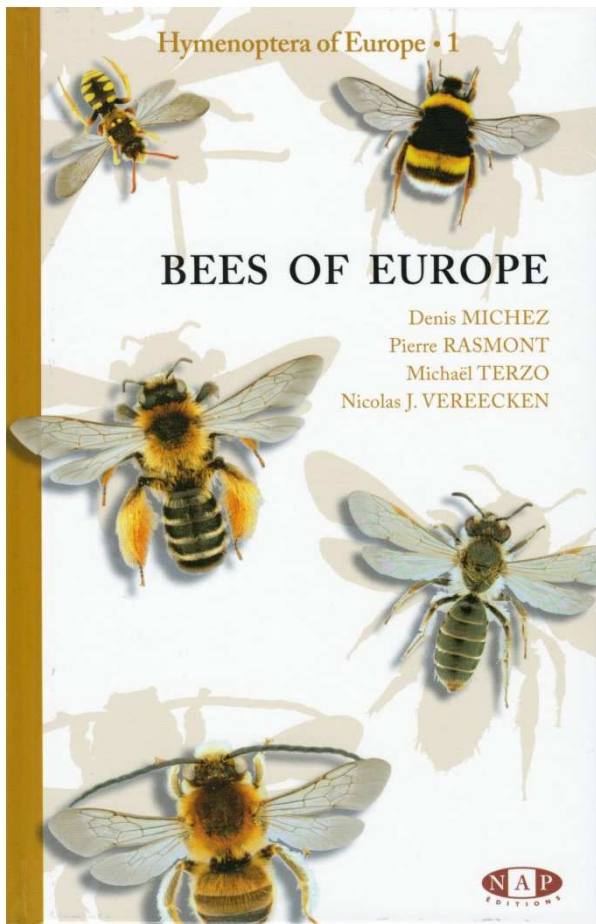
Jan Smit

Michez, D., P. Rasmont, M. Terzo & N.J. Vereecken, 2019. Bees of Europe. – N.A.P Editions, 547 p. ISBN-978-2-913688-34-6. Prijs: € 78,- exclusief verzendkosten. (o.a. bij Vermandel)

Daar heb ik nou al jaren naar uitgekeken: een boek met een determinatietabel voor alle genera van de Europese bijen! Tot nu toe was het behelpen met deeltabellen, altijd onvolledig, waardoor ik van sommige bijen geen idee had tot welk genus ze behoren.

Maar laat ik vooraan beginnen. Dit boek heeft als subtitel “Hymenoptera of Europe 1”. Dit betekent waarschijnlijk dat er meer delen zullen volgen over Hymenoptera. Ik moet wel zeggen dat ik bij de

aankondiging dacht dat dit deel 1 van de bijen van Europa zou zijn, want er stond “Bees of Europe. Vol 1”.

Het eerste deel van het boek is getiteld “Overview Hymenoptera”, van pagina 7 t/m 61. Dit bestaat uit een inleiding in de Hymenoptera, met duidelijke tekeningen van de morfologie. Verder een kort algemeen hoofdstukje over de biologie, het gedrag en de ecologie. Dan een uitgebreid hoofdstuk over het verzamelen en prepareren van Hymenoptera. Het deel sluit af met een determinatietabel tot de superfamilies van de Hymenoptera. Deze is goed geïllustreerd met tekeningen.

Het tweede deel van het boek heet “Overview bees”, van pagina 62 t/m 197. Het eerste hoofdstuk hiervan “What is a bee?” gaat in op de morfologie van bijen, met veel tekeningen van lichaamsdelen. Ook in dit deel een uitgebreid hoofdstuk over de biologie, het gedrag en de ecologie van bijen. Helaas gebruiken de auteurs hierin het verkeerde begrip cleptoparasieten in plaats van broedparasieten. Ze hebben het verder ook wel over koekoeksbijen. Dan volgt een hoofdstuk over de achteruitgang van de bijen en mogelijkheden voor bescherming. Het volgende hoofdstuk is genoemd “Identification of bees”. Na een korte uitleg over het verzamelen en prepareren, volgt een overzicht van alle bijgenera

in Europa met het aantal soorten dat daarin bekend is. Het belangrijkste van dit hoofdstuk zijn echter de determinatietabellen, één voor de vrouwtjes en één voor de mannetjes. Exemplaren van alle 77 bijengenera die in Europa voorkomen zijn hiermee te determineren tot op genus. Deze tabellen zijn duidelijk geïllustreerd met tekeningen. Ik heb er een paar bijen mee gedetermineerd, dat ging vrij goed. Zoals altijd moet je je wel inwerken in een nieuwe tabel.

Het volgende deel van het boek is genoemd: “Catalogue of bees of Europe”. Hierin staan de families in een wetenschappelijke volgorde, wat het opzoeken niet gemakkelijker maakt, je kunt niet zomaar bladeren, maar moet altijd gebruik maken van de inhoudsopgave. Bij elke familie staan de genera in de onderfamilies ongeveer in alfabetische volgorde gerangschikt. Per genus wordt eerst de genusnaam verklaard, dan volgen de morfologie, verspreiding, biologie en het prepareren. Daarna worden alle soorten, die van dit genus in Europa zijn aangetroffen, op een rij gezet. Onder enkele soorten volgt een uitgebreidere beschrijving, met de verspreiding, de biologie en verwante soorten. Elke genus-bespreking eindigt met een literatuurlijst, waar verwezen wordt naar o.a. determinatiewerken voor dit genus.

Er is echter iets gek, midden in de beschrijving van het genus *Bombus* zit ineens een ander boekdeel: “Hymenoptera and bees”, van pagina 225 t/m 298. Dit bestaat uit kleurenfoto's van Hymenoptera, bijen en landschappen voor bijen. Vervolgens veel foto's van bijen in het wild en van geprepareerde exemplaren. Mogelijk dat deze plek druktechnisch met de katernen te maken heeft, maar als ik het zo bekijk, had dit deel ook voor de catalogus van de bijen of erna geplaatst kunnen worden. Nu is het een hinderlijke onderbreking van de bespreking van de hommels.

De catalogus van de bijen van Europa loopt van pagina 198 t/m 224 en dan verder van pagina 299 t/m 507. Dit geeft een prima overzicht van de huidige stand van zaken van kennis van de bijen van Europa. De soorten die uitgebreid besproken worden, staan afgebeeld bij de kleurenfoto's in “Hymenoptera and bees”, daar wordt ook naar verwezen.

Het boek eindigt met een uitgebreide begrippenlijst. Dan een bibliografie, maar hier wordt niet de literatuur herhaald, die bij de diverse genera vermeld is, er is dus geen totaalijst van de literatuur. Tot slot is er een uitgebreide index. De woorden zijn hier wel

veel dicht op elkaar geschreven dan in de rest van het boek, deze maakt daardoor een overvolle indruk.

Wat vind ik van dit boek? Geweldig dat het er is, dank aan de auteurs! Eindelijk een tabel voor de Europese bijengenera. Het is een boekje in zakformaat, maar van mij had het formaat wel iets groter gemogen en daarmee het lettertype ook. Maar dit zal wel een opmerking van een oude man zijn. De tabellen zijn zodanig, dat je er in het veld niet mee kunt werken, je moet veel onderdelen van de bijen goed kunnen bekijken met een stereomikroskoop of goede loep.

Voor elke bijenliefhebber, die verder kijkt dan onze landsgrenzen is dit echt een onmisbaar boek! En voor een beter begrip van de bijen is het verstandig om eens goed verder te kijken. In ons land komen 34 bijengenera voor, in Europa 77. Dat geeft toch een heel andere beeld van de diversiteit van de bijen.